

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОЦЕСІВ ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Дмитренко Геннадій Васильович,

д. держ. упр., доц.,

*завідувач кафедри публічного управління та адміністрування,
Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості України,
м. Київ*

ORCID 0000-0002-8211-5690

УДК 320.27.555

doi: 10.34213/tp.21.01.08

ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВИБОРЧОГО ПРОЦЕСУ

Фінансовий механізм державного регулювання виборчого процесу досліджено за допомогою методів державно-управлінської науки як предмет практичної діяльності публічного управління та адміністрування.

Проаналізовано поняття “фінансовий механізм”. З’ясовано його місце, роль і сутність у виборчому процесі. Зазначено, що проведення конкурентних виборів передбачає, що учасники виборчих перегонів мають кошти на проведення передвиборчої кампанії та здійснення поточної діяльності.

Розглянуто досвід європейських країн щодо державного фінансування політичних партій. Наголошено, що загальна традиція прямого державного фінансування в більшості країн Західної Європи полягає в її орієнтованості на партію, а не кандидата.

Ключові слова: державне управління, політика держави, фінансовий механізм, виборчий процес, суб’єкт.

Постановка проблеми. Державне управління сьогодні в Україні є складним, суперечливим явищем із багатьма бюрократичними деформаціями, слабкими сторонами, недоліками та вразливими місцями. Сучасна політична система України зумовила формування такого типу урядування, що за багатьма параметрами не відповідає стратегічному курсу держави до демократії та європейських стандартів. Таке урядування залишається неефективним, схильним до корупції, внутрішньо суперечливим, надмірно централізованим, громіздким і відірваним від потреб звичайної людини.

Питання механізмів державного управління фінансовим забезпеченням виборчого процесу є надзвичайно актуальним, особливо на сьогодні, коли відбуваються процеси децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування в Україні.

Країни Європейського Союзу присвячують велику увагу належному впливу фінансових коштів на політичні рішення та запобіганню корупційними ризикам, пов’язаним із виборчим процесом.

В Україні відбувається децентралізація та регіоналізація державного управління фінансовим забезпеченням, зміцнюється роль місцевих бюджетів та розширюється сфера використання їх.

Умови, у яких політичні партії здійснюють свою діяльність, змінилися протягом останніх десятиліть, і сьогодні їм потрібні значні фінансові ресурси, щоб отримати видимість і отримати політичну підтримку своїх ідей. Тому фінансові механізми регулювання повинні враховувати ці реалії й наділити політичні партії повноваженнями отримувати достатні ресурси для виконання своїх завдань і функцій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У різні періоди під різними кутами зору до проблеми функціонування державного управління в Україні зверталися відомі вітчизняні науковці, такі як М. Азаров, О. Барановський, О. Василик, Н. Дорош, І. Іванова, М. Каленський, В. Копилов, В. Кравченко, А. Мамишев, Н. Нижник, Н. Плахотнюк, Н. Рубан, М. Сивульський, І. Стефанюк, Ф. Ярошенко та ін.

Серед вітчизняних науковців та дослідників, праці яких відіграють суттєву роль у розвитку та ефективному використанні механізмів державного регулювання, відомі З. Залога, М. Крупка, А. Мельник, І. Михасюк, П. Нікольський, Б. Панасюк, А. Савченко та ін.

Незважаючи на великий інтерес до зазначених питань, у наукових дослідженнях недостатньо розглянуто питання фінансового механізму державного управління виборчим процесом.

Метою статті є дослідження сутності фінансового механізму державного управління виборчим процесом.

Виклад основного матеріалу. Виборчий процес як формалізоване явище включає встановлену законом сукупність процесуальних форм проведення виборів, які забезпечують його цілісність та легітимність результатів виборів, визначають кількість і зміст стадій виборчого процесу. Тому узагальнено цей процес не можна інтерпретувати як арифметичну суму окремих виборчих процедур – лише складна система їх з елементами взаємозв'язку і взаємодії може бути позначена як виборчий процес. Реалізація ж відповідними суб'єктами правовідносин певних виборчих процедур є зовнішнім, матеріальним проявом юридичної природи виборчого процесу як такого.

Проведення конкурентних виборів передбачає, що учасники виборчих перегонів мають кошти на проведення передвиборчої кампанії та здійснення поточної діяльності. Фінансування передвиборчої кампанії є частиною ширшого політичного фінансування та включає всі кошти, які було зібрано та витрачено на рекламу кандидатів, політичних партій чи політик під час виборів, референдумів, ініціатив, партійної діяльності та функціонування партійних організацій. Різні країни мають різні системи фінансування передвиборчих кампаній. Загалом є два джерела фінансування партій та кандидатів: державне фінансування та приватне фінансування. Кожне з цих джерел може мати певні обмеження. Системи можуть встановлювати обмеження щодо витрат (видатків), правила звітування та оприлюднення фінансової інформації учасників виборів, механізми моніторингу та нагляду за дотриманням процедур учасниками, а також шляхи застосування санкцій до порушників. Країни можуть визначити тип фінансування передвиборчих кампаній на основі виключно державного фінансування, виключно приватного фінансування або поєднання цих двох типів.

Реалізація стратегічного євроінтеграційного курсу України вимагає реформування державного управління фінансовим забезпеченням виборчого процесу, яке повинно відповідати європейським стандартам, що дасть змогу

здіяяти нові механізми реалізації виборчих прав громадян. Така ситуація вимагає розроблення нових підходів до вдосконалення фінансового механізму державного управління виборчим процесом.

Відповідно до Енциклопедичного словника з державного управління, поняття “механізми державного управління” трактується як “способи розв’язання суперечностей явища чи процесу в державному управлінні, послідовна реалізація дій, які базуються на основоположних принципах, цільовій орієнтації, функціональній діяльності з використанням відповідних їй форм і методів управління” [2].

Фактично фінансове регулювання виборчого процесу – це сукупність державних фінансових заходів щодо забезпечення управління виборами, в основу яких покладено фінансовий механізм, що може розглядатися як основна нагромаджувальна, розподільча та забезпечувальна ланка підтримки на необхідному рівні потенціалу суб’єктів виборчого процесу. Фінансовий механізм державного регулювання в сучасних умовах набуває особливого значення і знаходить своє відображення в бюджетній, грошовій і кредитній системах, здійсненні політики цін і доходів, соціальних гарантій. Тобто за допомогою фінансового механізму регулювання визначається кінцевий результат усієї господарської діяльності в державі чи окремо взятому регіоні.

Серед науковців немає єдиної думки щодо змісту поняття фінансовий механізм. У цілому у вітчизняній та зарубіжній літературі фінансовий механізм подається як принципова схема практичного використання фінансових важелів в економіці держави, які спрямовано на регулювання тих чи інших процесів або об’єктів у системі управління на різних його рівнях. З цієї точки зору його можна охарактеризувати як комплекс спеціально розроблених і законодавчо закріплених у державі форм та методів створення й використання фінансових ресурсів. Проте суттєвим недоліком у визначенні фінансового механізму є упущення в багатьох випадках переліку джерел забезпечення використання фінансових методів та важелів. Крім того, поняття фінансового механізму невіддільне від фінансової політики держави, яка визначає функції фінансового механізму та його органічний зв’язок із державним регулюванням економіки.

Структура фінансового механізму є доволі складною і визначається конкретними завданнями, які вирішує суспільство на певному етапі його розвитку. До складу фінансового механізму входить декілька взаємопов’язаних елементів: фінансові методи, фінансові важелі, нормативно-правове забезпечення та інформаційне забезпечення.

Основними традиційними джерелами внутрішнього партійного фінансування є членські внески, доходи від майна, доходи від партійної діяльності, такої як продаж газет або інших партійних видань, фандрайзингові заходи, партійні фестивалі та інші соціальні заходи, а також випадкові публічні колекції [3].

Відповідно до ч. 4 ст. 51 Виборчого кодексу України [1] (далі – ВК України) передвиборна агітація здійснюється за рахунок коштів виборчих фондів кандидатів, партій (організацій партій) – суб’єктів виборчого процесу, якщо інше не передбачено цим Кодексом. Оскільки інше ВК України не передбачено, а державне фінансування спрямовано лише на інформаційне забезпечення виборів (наприклад, виготовлення інформаційних плакатів та буклетів), –

єдиний можливий варіант оплати витрат на здійснення тієї ж агітації лише через рахунки виборчого фонду. Це також випливає з ч. 5 ст. 12 ВК України [1], де передбачено, що рівність прав і можливостей кандидатів, партій (організацій партій) – суб'єктів виборчого процесу брати участь у виборчому процесі відповідних виборів забезпечується, зокрема, заборонаю використання для фінансування передвиборної агітації інших коштів, крім коштів виборчого фонду партії (кандидата, організації партії). Порядок утворення виборчих фондів, особливості рахунків, правовий статус розпорядників тощо визначені розділом 36 (ст. 213–215) ВК України [Там само]. Варто зауважити, що використання коштів із рахунків виборчого фонду здійснюється виключно в безготівковій формі.

Порядок формування виборчих фондів на місцевих виборах суттєво відрізняється від порядку, що застосовувався під час президентських та парламентських виборів у 2019 р. Закони України “Про вибори народних депутатів України” та “Про вибори Президента України” передбачали формування фондів, окрім як за кошти партій та кандидатів, шляхом здійснення внесків особами, які мали право надавати таку підтримку партіям згідно із Законом України “Про політичні партії в Україні”. Водночас ВК України на місцевих виборах (ст. 215) передбачає можливість формування фонду, окрім коштів організації партії та кандидатів, за рахунок добровільних внесків фізичних осіб [Там само].

При цьому забороняється робити добровільні внески до виборчого фонду:

- іноземцям та особам без громадянства;
- анонімним жертводавцям (без зазначення у платіжному документі таких відомостей, як прізвище, власне ім'я (усі власні імена) та по батькові (за наявності), дата народження та адреса місця проживання громадянина);
- юридичним особам, їхнім філіям і представництвом.

Федеративна Республіка Німеччина була однією з перших демократій у Західній Європі, яка надавати державне фінансування національним партіям. Невелике бюджетне асигнування було призначено в 1959 р., а правову основу для значних державних дотацій було створено в 1967 р. Багато країн наслідували німецький приклад і ввели публічні підсвідомості політичним партіям, часто спочатку парламентським групам, а потім центральній партійній організації. Швейцарія є унікальною серед західноєвропейських демократій у тому, що на федеральному рівні жодні державні субсидії не є доступними для партійних організацій або виборчих кампаній. В Ірландії та Великій Британії (за винятком Північної Ірландії) лише парламентські групи, але не центральна партія, отримують пряму фінансову підтримку від держави [3].

У Великій Британії обговорювалося можливість запровадження певної форми державного фінансування політичних партій з метою створення нового Закону про політичні партії, вибори та референдуми, але в кінцевому підсумку це було відхилено. Одним з аргументів, висунутих проти державного фінансування, було те, що платники податків не повинні бути змушені підтримувати партії фінансово, які вони не схвалюють політичні. Крім того, стверджувалося, що державне фінансування збереже статус-кво, ускладнить для нових партій вхід в партійну систему, що існує. Державне фінансування також розцінюється як збільшення відстані між політичною елітою та громадянином, якого має бути перенаправлено [4].

Є також вагомі аргументи на користь державного фінансування, які спонукали більшість країн запровадити схеми державного фінансування. Є, по суті, три основні причини, чому держава може захотіти надати фінансову підтримку політичним партіям: компенсувати зростання вартості та зростання дефіциту ресурсів, гарантувати вільну та справедливую політичну конкуренцію, а також обмежити потенційно руйнівну роль зацікавлених грошей. Державна підтримка становить зростання вартості сучасної демократії, сприяє рівності шансів для політичних партій і гарантує достатню незалежність від приватних донорів [5].

Політичні партії є центральними інститутами будь-якої демократичної політичної системи, а фінансування партій державою є засобом допомоги партіям у виконанні своїх основних функцій. Діяльність партії здійснюється на різних аренах, зокрема: парламентська робота, передвиборча агітація та рутинна операційна діяльність, а держави, які хочуть підтримати діяльність політичних партій, можуть надавати субвенції на підтримку кожного з цих видів діяльності. Державна підтримка партій може прийти у варіативних формах. По суті, пряме фінансування партій спирається на три стовпи, що підкреслює три ключові аспекти партійної діяльності в сучасних демократіях: субсидії на рутинну операційну вартість партій, субсидії на агітаційну діяльність і субсидії парламентським партійним групам. Загальна традиція прямого державного фінансування в більшості країн Західної Європи полягає в тому, що її орієнтовано на партію, а не кандидата. Однак у країнах з більш орієнтованою на кандидата виборчою системою, наприклад у тих, які обирають (деякі з) кандидатів до парламенту в одномандатних виборчих округах, іноді для окремих кандидатів можуть бути доступними державні гроші на витрати на вибори [3].

Держави можуть надавати непряму допомогу сторонам у різних формах. Вони можуть покривати витрати на приміщення для проведення засідань та безкоштовні сайти плакатів, підтримку партійних ЗМІ, молодіжних організацій та науково-дослідних інститутів, надавати знижки на державні послуги (наприклад, поштові), безкоштовний або пільговий час трансляції на каналах суспільного телебачення, а також надавати податкові пільги.

Крім прямих дотацій партіям і кандидатам, у низці країн (таких як Німеччина, Нідерланди, Австрія) додаткові гроші доступні політичним фондам або науково-дослідним інститутам. Ці організації тісно пов'язані, хоча часто формально не пов'язані з політичною партією і, як правило, виконують роботу, яка приносить користь материнській стороні. Вони зазвичай проводять курси для навчання, наприклад, членів партії або політичних симпатиків, чи можуть відповідати за дослідження політики або надавати асиміляцію сестринським партіям у зарубіжних країнах.

З позитивного боку фінансування партійних фондів можна розглядати як виважене і цінне, оскільки воно надає партіям важливий додатковий ресурс і в такий спосіб дозволяє їм виконувати свої основні функції в демократичній системі. Якщо політична участь важлива, партії повинні бути в змозі організовувати програми політичної освіти для своїх членів і прихильників. Якщо номінальні зв'язки повинні надати політичні альтернативи тим, хто допомагає державним службовцям, вони повинні отримати фінансування, щоб мати можливість проводити політичні дослідження. У 1991 р. представник Канадської королівської комісії з виборчої реформи та партійного

фінансування прийняв цей аргумент, коли запропонував додаткову державну допомогу для створення мережі партійних фондів у Канаді за європейською моделлю [2].

Коли учасники виборчих перегонів отримують державне фінансування на проведення передвиборчої кампанії, таке фінансування надає більш рівні умови гри та збільшує конкурентність виборів. За таких умов приватні джерела фінансування мають менше можливостей незаконного впливу на учасників виборів за рахунок своїх внесків, що є однією з форм політичної корупції. Державне фінансування кампаній включає як пряме, так і непряме фінансування політичних партій та кандидатів. Пряме фінансування передвиборчої кампанії – це кошти, виділені державою для учасників виборчих перегонів. Непряме державне фінансування – це безкоштовний (або зі знижкою) доступ до певних послуг, що надається кандидатам чи партіям, наприклад доступ до державних медіа, використання державної власності з метою проведення агітації, друк передвиборчих матеріалів та використання поштових послуг. Державні ресурси належать народу та не повинні використовуватися в інтересах жодної політичної партії чи кандидата. Використання державних ресурсів у контексті передвиборчої агітації має вважатися внеском у фінансування передвиборчої кампанії та вимагає відповідного звітування для запобігання зловживанням. Інформація про пряме та непряме державне фінансування кандидатів та партій під час виборчої кампанії дозволяє громадянам, учасникам передвиборчих перегонів та посадовим особам оцінити законність та належність використання таких ресурсів.

До даних щодо державного фінансування передвиборчих кампаній відноситься інформація про обмеження та процедури державного фінансування, суми, надані кожному кандидату чи партії (через механізми прямого фінансування передвиборчої кампанії), та розподіл державних ресурсів між партіями та кандидатами (через механізми непрямого фінансування передвиборчої кампанії).

Приватне фінансування мобілізує громадян до участі у виборчому процесі та дозволяє виборцям виражати свої погляди, підтримуючи учасників передвиборчих перегонів, які представляють їхні інтереси. Приватне фінансування може зменшити роль або втручання уряду у виборчий процес, зменшуючи можливі маніпуляції чинного уряду з державним фінансуванням для отримання виборчої переваги. Приватне фінансування передвиборчих кампаній – це надання коштів або безкоштовних (зі знижкою) матеріалів та послуг (внески “в натуральній формі”) від приватних донорів – осіб чи компаній. Політичні партії також можуть надавати фінансову підтримку партіям, а кандидати можуть використовувати власні ресурси для фінансування кампаній. Окрім того, партії та кандидати можуть брати позики на фінансування своєї передвиборчої діяльності. Кандидати та партії повинні бути зобов'язані звітувати за отримані приватні внески, вказуючи джерело, дату та суму. Маючи доступ до інформації про внески від осіб та інших приватних донорів, можна викрити будь-який потенційний конфлікт інтересів стосовно партії чи кандидата, який може виникнути під час ведення політики чи діяльності в уряді. Так само інформація про приватне фінансування кандидатів та партій, включаючи обмеження приватних внесків, дозволяє громадянам, кандидатам та посадовцям прослідкувати відповідність приватних внесків та правових обмежень.

Одним із центральних питань фінансування партій є те, як розробити правові бачення, щоб довіра суспільства до політичних партій була забезпечена і плекалася. Прозорість фінансування партій має розглядатися як вирішальна в цьому відношенні. Відсутність прозорості навколо приватних внесків, зокрема, може негативно вплинути на легітимність демократичного процесу. З метою підвищення прозорості держави повинні прийняти положення про звітність партійних рахунків та розкриття особистості донорів. Окрім правил щодо обсягів приватного та державного фінансування політичних партій, законодавство про фінансування партій має включати розкриття та примусове виконання зобов'язань, які підвищують підзвітність політичних партій. Важливими елементами нормативно-правової бази повинні бути правила, які зобов'язують сторони публікувати свої фінансові рахунки і які підлягають незалежному контролю. У разі ухилення від виконання зобов'язань, порушення закону або примусу до шахрайства повинно бути введено чіткі і примусові санкції.

Для цього законодавство про фінансування партій повинно включати положення, що регулюють принаймні чотири окремих аспекти, що стосуються прозорості політичних фінансів:

- розкриття інформації: правила, що зобов'язують політичні партії відкривати свої фінансові рахунки та розкривати інформацію про їхній рівень доходів, включаючи особу донорів, та витрати;
- звітність: нормативно-правові акти, що передбачають, що рахунки партій буде оприлюднено та повідомлено відповідній установі;
- моніторинг: положення для незалежного органу для перевірки та контролю партійних рахунків;
- примусове виконання: правова система санкцій, для того щоб не ухилитися від регулювання фінансування партій і накладати штрафні санкції в разі порушення закону.

Винятком залишається ситуація, наприклад, у Швейцарії, де партії не отримують державного фонду і де не існує правил розкриття або звітності. Інша – Швеція, де повага до внутрішньої автономії партій переважає занепокоєння громадським контролем. Швеція практично не має законодавчого обмеження щодо фінансування партій, і її політика ґрунтується на добровільних угодах, а не на обов'язковому державному законодавстві. Тільки привласнення державних субсидій ґрунтується на законодавстві. Нідерланди нещодавно відійшли від цієї ліберальної позиції з моменту, коли закон 1999 р. про фінансування партій перетворив досить розпливчасті та неформальні угоди на публічне право [3].

Звітування та оприлюднення інформації про витрати на проведення передвиборчої кампанії забезпечує підзвітність кандидатів та політичних партій як перед органами, які здійснюють нагляд за витратами на передвиборчі кампанії, так і перед громадськістю. Хоча звіти з фінансування виборчих кампаній відрізняються за змістом та їх необхідно подавати з різною частотою, звітування кандидатів та партій перед органами нагляду за проведенням виборів повинно відбуватися вчасно та прозоро. Закон повинен чітко встановлювати, що повинен охоплювати звіт, строки подачі та метод опублікування. Вимога подання попереднього, проміжного та кінцевого звітів з фінансування передвиборчої кампанії вважається належною практикою. Використовуючи інформацію зі звітів, органи нагляду за фінансуванням виборчої кампанії можуть прослідкувати дотримання правил.

Більшість країн Латинської Америки вимагають, щоб фінансова інформація партій та кандидатів оприлюднювалася згідно з законодавством. У Коста Ріці існує електронний портал, який забезпечує легкий доступ до цієї фінансової інформації, що зберігається в стандартизованих форматах, придатних для швидкого програмного оброблення даних. У Перу, згідно з положеннями про фінансування політичних партій від 2005 р., політичні партії повинні подавати фінансові звіти двічі на місяць під час виборчого процесу. Відповідно до виборчого законодавства від 1997 р. всі кандидати були зобов'язані звітувати щодо витрат на передвиборчу кампанію протягом 60 днів по оголошенні результатів. Загальна та детальна інформація, а також інформація з надходжень та витрат кожного кандидата окремо оприлюднюється та доступна для завантаження на сайті Державного управління з питань виборчих процесів [3].

Невід'ємним складником фінансової діяльності держави та місцевих утворень є фінансовий контроль. Наявність фінансового контролю об'єктивно зумовлена тим, що фінансам як економічній категорії притаманна не тільки розподільча, але й контрольна функції. Тому використання фінансів державою та місцевими утвореннями для вирішення своїх завдань обов'язково передбачає здійснення контролю виконання їх. Фінансовий контроль здійснюється у встановленому законодавством порядку всією системою органів державної влади та місцевого самоврядування, у т. ч. спеціальними контрольними органами. Фінансовий контроль є однією із завершальних стадій управління фінансами, водночас він є необхідною умовою ефективності управління фінансовими відносинами в цілому. Особливе місце фінансового контролю в загальній системі контролю як елемента в системі управління суспільними процесами зумовлюється його специфікою, що виявляється в контрольній функції самих фінансів. Об'єктивно властива фінансам здатність виражати специфічну сторону виробничо-господарської діяльності в будь-якій сфері робить фінансовий контроль всеохопним і всеосяжним [5].

Нагляд та моніторинг дотримання правил фінансування передвиборчих кампаній є важливими механізмами підвищення прозорості та ефективної реалізації відповідних положень. Зазвичай у державі передбачено створення незалежного органу нагляду, який здійснює моніторинг виконання правил фінансування передвиборчої кампанії, включаючи публікацію звітів. Рівень незалежності такого органу нагляду може бути різним, від чого залежить довіра громадян до перевірки фінансування передвиборчих кампаній. Законодавством можуть бути передбачені додаткові запобіжні заходи, які можуть включатися до правил відбору, створення та повноважень такого органу, для того щоб уникнути можливого впливу заангажованих осіб чи урядового тиску. Для підвищення ефективності органу нагляду може бути наділено правом видавати вказівки та інструкції, розслідувати заявлені порушення правил та накладати санкції або вимагати їхнього застосування за порушення. Стосунки між органом нагляду за фінансуванням передвиборчої кампанії та іншими органами адміністрування виборів та державними органами, а також між загальнодержавними та місцевими зацікавленими сторонами, повинні бути чітко визначеними. Обов'язки та сфери відповідальності органів нагляду повинно бути чітко окреслено, щоб уникнути конфлікту інтересів або часткового збігу їхніх сфер повноважень.

Здійснюючи моніторинг вчасно оприлюднених звітів щодо внесків та витрат на проведення передвиборчої кампанії, громадськість, журналісти та/або організації громадянського суспільства можуть оцінити чесність виборчої конкуренції. Це також дозволяє їм припустити можливість впливу на кандидатів після отримання виборчої посади. Окрім того, вони можуть використати таку інформацію для притягнення органу нагляду до відповідальності, що може позитивно вплинути на його ефективність.

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Правила фінансування політичних партій та виборчих кампаній мають базуватися на таких принципах: розумний баланс між державним та приватним фінансуванням, справедливі критерії розподілу державних внесків партій, суворі правила щодо приватних пожертв, поріг витрат партій, пов'язаних із виборчими кампаніями, повна прозорість рахунків, створення незалежного органу аудиту та змістовні санкції для партій та кандидатів, які порушують правила.

Одним із напрямів ефективності фінансового механізму державного регулювання економіки регіону як на державному, так і на регіональному рівні є запровадження системи фінансового контролінгу, завдання якого, на нашу думку, доцільно звести до такого: визначення інформаційної потреби відповідних інституційних одиниць у фінансовій інформації; удосконалення аналітичних засад фінансової політики; координації процесу планування, прогнозування, контролю формування і використання фінансових ресурсів регіону; порівняння планових і фактичних показників виконання загального та спеціального фондів; визначення альтернатив прийняття управлінських рішень щодо використання фінансових ресурсів

Список використаних джерел

1. Виборчий кодекс : Закон України від 19.12.2019 № 396-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#Text>.
2. Малиновський В. Я. Словник термінів і понять з державного управління. Вид. 2-ге, допов. і випр. Київ : Центр сприяння інституційному розвитку державної служби, 2005. 254 с.
3. Financement des partis politiques et des campagnes électorales – Lignes directrices ISBN 92-871-5355-8. URL: <http://www.eods.eu/library/Financing%20political%20parties%20and%20election%20campaigns%20guidelines.Ingrid%20van%20Biezen.pdf>.
4. Katz and Mair 1992 ; Nassmacher 2001 European Journal of Political Research Volume 22, Issue 3. URL: <https://ejpr.onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/j.1475-6765.1992.tb00316.x> <https://doi.org/10.1111/j.1475-6765.1992.tb00316.x>.
5. Ingrid van Biezen, "Political parties as public utilities", Party Politics, 2004, (forthcoming publication) July 2008 European Review 16(03):337-353 URL: https://www.researchgate.net/publication/23565165_State_Intervention_in_Party_Politics_The_Public_Funding_and_Regulation_of_Political_Parties. DOI: 10.1017/S106279870800029X.

Dmytrenko H. V.,

*Doctor of Public Administration, Associate Professor, Head of Public Administration Department,
Ukrainian State Employment Service Training Institute, Kyiv
ORCID 0000-0002-8211-5690*

FINANCIAL MECHANISM OF STATE REGULATION OF THE ELECTION PROCESS

The financial mechanism of state regulation of the electoral process is studied using the methods of public administration science, as a subject of practical activities of public administration and administration.

The concept of “financial mechanism” is analyzed. Its place, role and essence in the election process are clarified. It is noted that the conduct of competitive elections implies that the participants in the election race have the funds to conduct the election campaign and carry out current activities.

The experience of European countries on state funding of political parties is considered.

The rules for financing political parties and election campaigns should be based on the following principles: a reasonable balance between public and private funding, fair criteria for the distribution of state party contributions, strict rules on private donations, the threshold of campaign expenses, full transparency of accounts, independent audit body and substantive sanctions for parties and candidates who violate the rules. These principles are set out in more detail in the following pages.

Keywords: public administration, state policy, financial mechanism, election process, subject.

References

1. Vyborchyy kodeks: Zakon Ukrainy vid 19.12.2019 № 396-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#Text>.
2. Malynovskiy, V.Ya. (2005). Slovnyk terminiv i poniat z derzhavnoho upravlinnia. Vyd. 2-he, dopov. i vypr. Kyiv: Tsentr spriannia instytutsiinomu rozvytku derzhavnoi sluzhby.
3. Financement des partis politiques et des campagnes électorales – Lignes directrices ISBN 92-871-5355-8. URL: <http://www.eods.eu/library/Financing%20political%20parties%20and%20election%20campaigns%20guidelines.Ingrid%20van%20Biezen.pdf>.
4. Katz and Mair 1992; Nassmacher 2001 European Journal of Political Research Volume 22, Issue 3 URL: <https://ejpr.onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/j.1475-6765.1992.tb00316.x> <https://doi.org/10.1111/j.1475-6765.1992.tb00316.x>.
5. Ingrid van Biezen, “Political parties as public utilities”, Party Politics, 2004, (forthcoming publication) July 2008 European Review 16(03):337-353 URL: https://www.researchgate.net/publication/23565165_State_Intervention_in_Party_Politics_The_Public_Funding_and_Regulation_of_Political_Parties DOI: 10.1017/S106279870800029X.

Надійшла до редакції 15.02.2021 р.